

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Zdeňka Vacková:

Bezpečnost Ruské federace: (de)sekuritizace USA ruskými představiteli

Práce se zaměřuje na (stále) aktuální problematiku rusko-amerických vztahů v bezpečnostní oblasti a zkoumá jejich vývoj během prezidentství Dmitrije Medveděva perspektivou teorie sekuritizace. Deklarovaným cílem je zjistit, proč byly Spojené státy ruskými představiteli (de)sekuritizovány jako bezpečnostní hrozba.

Kvalita práce je poněkud nevyvážená. Na jedné straně stojí zjevná teoretická i empirická erudice autorky, která přesvědčivě představuje vývoj konceptu sekuritizace i základní kontury ruské zahraničně-bezpečnostní doktríny. Je zjevné, že se v problematice dobře orientuje, navíc její schopnost pracovat s ruskojazyčnými zdroji dodává práci rozměr, který je v podobných případech často postrádán, tedy nezprostředkovaný vhled do zkoumaného diskurzu. Text se vyznačuje celkově přehlednou, logickou strukturou, jež podporuje hlavní argumentační linku.

Na druhou stranu trpí práce několika nedostatky, které dojem z ní poněkud zhoršují. V první řadě jde o inherentní rozpor mezi deklarovaným státocentrickým modelem, který se soustředí na národní bezpečnost, a implicitně silnou rolí přisuzovanou konkrétním jednotlivcům. Ačkoliv jsou Medveděv, Putin a Lavrov formálně prezentováni jako představitelé ruského státu, analýza jejich výroků je současně chápána jako aktéry *sui generis*. Vzbuzuje to potom otázku, na jaké úrovni analýzy autorka skutečně hledá odpověď na otázku po důvodech (de)sekuritizace USA v ruském bezpečnostním diskurzu – zda na rovině státu, nebo jednotlivce.

S hlavní výzkumnou otázkou souvisí další podstatná připomínka: nakolik je vůbec možné pomocí zvolené teorie (sekuritizace) a metodologie (obsahová a částečně diskurzivní analýza) dospět k možné odpovědi. Teorie sekuritizace typicky zkoumá, *jak* vzniká bezpečnostní hrozba, ale její schopnost vysvětlit, *proč* se tak děje, je poměrně omezená. Autorka na empirické úrovni na otázku po důvodech (de)sekuritizace celkem přesvědčivě odpovídá, ale vklad použité teorie v této odpovědi je vlastně minimální.

K problematickým aspektům práce patří i autorčin občasný sklon zaujímat generalizující postoje, které jsou ve své obecnosti vnitřně rozporné a těžko udržitelné. Příkladem budiž hned druhá věta práce, podle níž „USA a Sovětský svaz spolu [během studené války] soupeřily o moc nikoliv přímou vojenskou silou a přímým bojem proti sobě, ale prostřednictvím svých odlišných ideologií“ (s. 1). Toto sdělení spočívá někde na hraně mezi správným postřehem (ideologie nepochybně hrála ve studené válce klíčovou úlohu, k přímé konfrontaci supervelmocí opravdu nedošlo) a velmi zavádějící formulací (vojenské soupeření v podobě závodů ve zbrojení a podpory spojenců, včetně přímého zapojení do některých konfliktů, bylo také jednou z charakteristik vzájemné konfrontace).

Podobně, když na s. 37 autorka uvažuje na základě ruských zdrojů o tom, proč by USA chtěly budovat protiraketovou obranu v Evropě bez Ruska, pokud by nebyla namířena proti němu, opomíjí celou škálu možných argumentů, které mohou poukázat na problematičnost zapojení Ruska do tohoto projektu i v případě, že by nebylo jeho „terčem“. Argumentační nepřesvědčivost v tomto případě doprovází i faktografická (nebo možná překladová) nepřesnost, když autorka tamtéž hovoří o „výstavbě komplexu *Iskander* v Kaliningradu“, zatímco ve skutečnosti se jednalo o rozmístění stejnojmenných balistických střel na tomto území. Obecně by bylo možné říci, že na určitých místech působí text na úrovni odstavců poněkud zmateným, neuspořádaným dojmem (na rozdíl od celkově

přehledného a logického členění). Příkladem tohoto úkazu v oblasti teorie může být poslední odstavec na s. 5.

Po formální stránce lze kromě občasných jazykových ‚zádrhelů‘ práci vytknout jen málo, naopak je třeba ocenit rozsah zdrojů, které autorka využila, zejména – jak již bylo řečeno – rozsáhlý korpus původních ruských pramenů. Práce obsahuje všechny požadované náležitosti.

Celkové hodnocení odpovídá výše naznačeným rozporům. Na jedné straně zajímavě formulovaný výzkumný záměr, teoreticky podložená, přehledně strukturovaná a zdrojově bohatě podložená analýza, na druhé straně určitá nedůslednost v použití zvolené teorie a místy ne zcela jasné formulace či argumenty. Práci lze v každém případě **doporučit k obhajobě**, s ohledem na výše uvedenou charakteristiku ji navrhuji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 3. 6. 2015